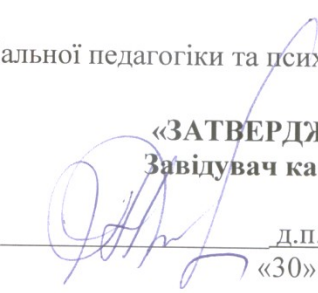

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Кафедра соціальної роботи, соціальної педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

д.п.н., доцент Рацул О.А.
«30» серпня 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ

напрямок підготовки 01. Освіта/Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Інформатика)

освітня програма Середня освіта (Інформатика та Математика)

Факультет: фізико-математичний

форма навчання денна

2018 – 2019 навчальний рік

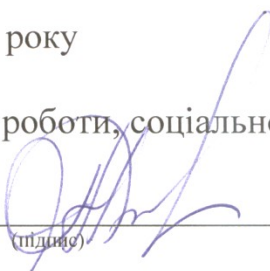
Робоча програма «Психологія» для студентів
за напрямом підготовки 01. Освіта/Педагогіка, спеціальністю 014.09 Середня
освіта (Інформатика).

Розробник: Ключек Лілія Валентинівна, кандидат психологічних наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної роботи, соціальної
педагогіки та психології

Протокол №1 від «30» серпня 2018 року

Завідувач кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та психології

(підпис)

д.п.н., доцент Рацул О.А.
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність/напрямок, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 6	Галузь знань <u>01. Освіта/Педагогіка</u>	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання «Вивчення індивідуально-психологічних особливостей особистості»	Спеціальність/напрямок: 014 Середня освіта Спеціалізація: 014.09 Інформатика	Рік підготовки	
		1-й	
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
		1-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Рівень вищої освіти: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		20 год.	20 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	16 год.
		Консультації	
		4 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		45 год.	45 год.
		Індивідуальні завдання:	
		10 год.	
		Вид контролю:	
		залік	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Психологія» є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки висококваліфікованих фахівців, зокрема: опанування системи знань про закономірності психічного розвитку та становлення особистості на різних етапах її життя.

Метою курсу «Психологія» є забезпечення майбутніх учителів теоретичними знаннями з основ психології, зокрема таких її розділів як загальна, соціальна, вікова та педагогічна психологія. В результаті студенти мають бути озброєні знаннями про індивідуально-психологічні та вікові особливості особистості дитини як об'єкта педагогічної та суб'єкта навчальної діяльності.

Також засвоєння курсу має сприяти формуванню загальної психологічної культури та компетентності студентів, процесу самовдосконалення і самовиховання майбутніх учителів як фахівців-професіоналів.

Завдання курсу:

- розкрити специфіку психологічної науки, ознайомити студентів з основними етапами становлення психологічної науки та основними її розділами;
- сформувати наукове уявлення про сутність психіки і свідомості, їх функцій і структур, а також про закономірності психічного розвитку людини;
- ознайомити студентів із сутністю психічних процесів, станів та властивостей людини, розкрити їх індивідуально-психологічні особливості;
- розкрити сутність структури особистості та особливості міжособистісних стосунків у малих групах;
- сформувати у студентів систему наукових знань про віковий розвиток особистості, способи психолого-педагогічного впливу, розкрити можливості застосування цих знань в умовах організованого навчально-виховного процесу;
- навчити студентів практично володіти психологічними методами діагностики рівня психічного розвитку школяра;
- підготувати студентів до навчально-дослідницької роботи, що виявлятиметься в написанні ними курсових і дипломних робіт.
- сформувати у майбутніх учителів переконання про доцільність і корисність отриманих знань з психології та набутих умінь у практичній роботі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі **компетентності**:

Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності.
3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
5. Здатність бути критичним і самокритичним.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
8. Навички міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді.
9. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
11. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

1. Знання категоріально-понятійного апарату психології.
2. Вміння самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
3. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.
4. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
5. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
6. Навички міжособистісного спілкування та роботи в команді у процесі професійної діяльності.

Програмні результати навчання, що визначають нормативний зміст підготовки здобувача вищої освіти

1. Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища.
2. Демонструвати розуміння закономірностей та особливостей розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
3. Ілюструвати прикладами закономірності та особливості функціонування та розвитку психічних явищ.
4. Здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
5. Здійснювати реферування наукових джерел, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.
6. Здійснювати діагностику й аналіз індивідуально-психологічних особливостей, рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.
7. Здійснювати вибір диференційованого та індивідуального підходів до школярів на основі виявлених психологічних особливостей дитини на кожному віковому етапі.
8. Здійснювати вибір необхідних заходів згуртування колективу та запобігання конфліктних ситуацій в навчально-виховному процесі.
9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію.
12. Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості.
13. Демонструвати навички командної роботи у процесі вирішення фахових завдань.
14. Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
15. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям.

3. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальна психологія

- Тема 1. Психологія як наука
- Тема 2. Розвиток психіки та свідомості. Психіка і мозок
- Тема 3. Діяльність
- Тема 4. Відчуття і сприймання
- Тема 5. Пам'ять
- Тема 6. Мислення
- Тема 7. Уява
- Тема 8. Увага
- Тема 9. Почуття та емоції
- Тема 10. Воля
- Тема 11. Темперамент
- Тема 12. Характер
- Тема 13. Здібності

Розділ 2. Соціальна психологія

- Тема 1. Особистість
- Тема 2. Соціалізація особистості
- Тема 3. Спілкування
- Тема 4. Міжособистісні взаємини в групах

Тема 1. Проблема психічного розвитку дитини	6	1	2		-	3
Тема 2. Психологія дошкільного дитинства	5	1	1		-	3
Тема 3. Психологія молодшого школяра	6	1	1		-	4
Тема 4. Психологія підлітка	6	2	1		-	3
Тема 5. Психологія особистості старшокласника	6	1	1	1	-	3
Розділ 4. Педагогічна психологія						
Тема 1. Психологія учіння	8	2	1	1	-	4
Тема 2. Психологія навчання	7	2	1		-	4
Тема 3. Психологія виховання	7	2	1		-	4
Тема 4. Психологія педагогічної діяльності та особистості вчителя	8	2	1	1	-	4
ІНДЗ	10	-	-	-	10	-
Всього за 2 семестр	95	20	16	4	10	45
Всього за рік	180	40	32	8	10	90

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологія як наука.	2
2	Розвиток психіки та свідомості. Психіка і мозок. Діяльність	2
3.	Відчуття і сприймання.	2
4.	Пам'ять. Мислення.	2
5.	Уява. Увага.	2
6.	Почуття та емоції. Воля.	2
7.	Темперамент.	2
8.	Характер. Здібності	2
9.	Особистість.	2
10	Соціалізація особистості	1
11.	Спілкування.	2
12	Міжособистісні взаємини в групах	1
13.	Проблема психічного розвитку дитини	2
14.	Психологія дошкільного дитинства. Психологія молодшого школяра	2
13.	Психологія підлітка. Психологія особистості старшокласника	2
14.	Психологія учіння. Психологія навчання	2
15.	Психологія виховання Психологія педагогічної діяльності та особистості вчителя	2
	Разом	32

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологія як наука.	4
2	Розвиток психіки та свідомості. Психіка і мозок.	4
3	Діяльність	4
4	Відчуття і сприймання.	4
5	Пам'ять.	4

6	Мислення.	4
7	Уява.	4
8	Увага.	3
9	Почуття та емоції.	4
10	Воля.	3
11	Темперамент.	4
12	Характер.	4
13	Здібності	3
14	Особистість.	4
15	Соціалізація особистості	3
16	Спілкування.	3
17	Міжособистісні взаємини в групах	3
18	Проблема психічного розвитку дитини	3
19	Психологія дошкільного дитинства.	3
20	Психологія молодшого школяра	4
21	Психологія підлітка.	3
22	Психологія особистості старшокласника	3
23	Психологія учіння.	4
24	Психологія навчання	4
25	Психологія виховання	2
26	Психологія педагогічної діяльності та особистості вчителя	2
	Разом	90

7. Індивідуальні завдання

виконуються у вигляді написання рефератів,
теми яких презентовані нижче

Тема: Предмет, завдання, методи і структура сучасної психології.

1. Особливості психології як науки. Значення психологічних знань для людини.
2. Методологічні, теоретичні та природничі основи психології. Принципи психології.
3. Історичні етапи розвитку психологічної науки.
4. Провідні напрями в психології XX століття.

Тема: Проблема і природа психічного

1. Історичний розвиток психіки.
2. Розвиток психіки в онтогенезі. Вікова періодизація розвитку психіки людини.
3. Психіка і мозок.
4. Розвиток наукових знань про природу психіки.
5. Виникнення і становлення психіки в процесі біологічної еволюції та історичного поступу людства.

Тема: Діяльність і психічні процеси

1. Загальна психологічна характеристика діяльності.
2. Теорія діяльності в вітчизняній психології.
3. Принципи суб'єктно-діяльнісного підходу в психологічній практиці.
4. Основні положення теорії діяльності.
5. Діяльність та її структура.
6. Різновиди діяльності.
7. Мета і мотиви діяльності.
8. Мотиви трудової діяльності.
9. Вплив мотивації на безпеку життєдіяльності.
10. Навички, уміння, звички: психологічна характеристика, умови формування.

11. Особистісні детермінанти діяльності, поведінки людини.
12. Активність та саморегуляція як стрижневі характеристики діяльності, поведінки особистості.
13. Поняття "причини діяльності" та "мета діяльності".

Теми: Відчуття і сприймання

1. Функції відчуттів, їх значення у житті та діяльності організму.
2. Основні параметри відчуттів.
3. Зв'язок відчуттів за властивостями зовнішнього та внутрішнього середовища організму.
4. Психофізіологічні механізми формування відчуттів.
5. Загальні властивості відчуттів та класифікація видів відчуттів.
6. Характеристика основних видів відчуттів.
7. Основні закономірності відчуттів.
8. Розвиток відчуттів.
9. Властивості та закономірності сприймання.
11. Розвиток сприймання у дітей.

Тема: Пам'ять

1. Найважливіші теорії пам'яті в психологічній науці.
2. Загальна характеристика процесів пам'яті
3. Види пам'яті. Мнемічні властивості пам'яті
4. Вивчення пам'яті. Методи дослідження пам'яті людини.
5. Загальна характеристика та види уявлень
6. Розвиток пам'яті
7. Виховання пам'яті. Пам'ять у навчальній діяльності людини.
8. Індивідуальні особливості пам'яті та здібності людини.
9. Умови доброго запам'ятовування і збереження.
10. Методики дослідження пам'яті людини.

Тема: Мислення

1. Поняття про мислення як вищу форму відображення.
2. Операції мислення.
3. Походження розумових дій та операцій.
4. Форми і процеси мислення.
5. Класифікація видів мислення.
6. Мислення та розв'язування задач.
7. Проблемна ситуація і задача. Проблемне навчання.
8. Особистісна зумовленість мислення.
9. Особливості творчого мислення. Інтелектуальні властивості особистості.
10. Психологія мислення і дослідження в галузі штучного інтелекту.
11. Розвиток мислення.
12. Психологія творчого мислення.
13. Критичність мислення та його продуктивність.
14. Розв'язання розумових завдань та індивідуальні особливості мислення.
15. Критичність мислення та його продуктивність.
16. Формування інтелектуальної активності особистості.

Тема: Уява

1. Загальне поняття про уяву.
2. Фізіологічні основи уяви.
3. Визначення і функції уяви.
4. Види і прийоми уяви.
5. Уява та фантазія.
6. Уява та індивідуальна творчість.

7. Розвиток уяви.
8. Вплив уяви на стан організму.
9. Характеристики та фактори уяви.
10. Стадії творчого процесу.
11. Поняття про творчість. Творчість як розв'язування творчих задач.
12. Творче натхнення.

Тема: Увага

1. Увага, її природа та роль у навчальній і трудовій діяльності людини.
2. Психологічні теорії уваги.
3. Вікові та індивідуальні особливості уваги.
4. Стійкість уваги та способи її вивчення.
5. Умови підвищення ефективності мимовільної уваги.
6. Формування довільної уваги в процесі навчальної діяльності.
7. Виховання уважної людини.
8. Особливості розвитку й виховання уваги в шкільному віці.
9. Шляхи, прийоми й засоби вдосконалення уваги людини.
10. Методики вивчення та розвитку уваги.
11. Умови розвитку післядовільної уваги в юнацькому віці.

Теми: Емоції та почуття. Психологія переживань

1. Види емоцій та їх загальна характеристика.
2. Фізіологічні основи та психологічні теорії емоцій.
3. Фізіологічне підґрунтя емоцій і почуттів.
4. Проблема класифікації емоцій у вітчизняній та зарубіжній психології.
5. Роль емоцій та почуттів в житті людини.
6. Регулююча функція емоцій.
7. Основні функції емоцій.
8. Емоційні особливості особистості.
9. Форми переживання емоцій і почуттів.
10. Емоції та особистість.
11. Керівництво емоціями.
12. Виразні рухи як зовнішня форма існування емоцій.
13. Стреси в житті людини: причини виникнення і шляхи подолання.
14. Розвиток почуття справедливості в онтогенезі

Тема: Воля

1. Поняття про волю.
2. Поняття, ознаки і прояви волі у людини.
3. Довільні дії та їх особливості.
4. Аналіз складної вольової дії.
5. Становлення вольової регуляції поведінки у дітей.
6. Основні напрямки і шляхи розвитку волі.

Тема: Темперамент

1. Основні психологічні властивості темпераменту.
2. Характеристика типів темпераменту.
3. Врахування особливостей темпераменту в діяльності та поведінці.
4. Методики визначення темпераменту.

Тема: Характер

1. Поняття про характер та його структуру.
2. Типологія характеру.
3. Природа характеру.
4. Особистість і характер.

Тема: Здібності

1. Розвиток здібностей у людини.
2. Значення сенситивних періодів у формуванні та розвитку здібностей особистості.

Тема: Особистість як суб'єкт діяльності

1. Сутність та співвідношення понять "людина", "особистість", "індивід", "індивідуальність".
2. Психологічні характеристики особистості та її структура.
3. Індивід. Особистість. Індивідуальність. Я - концепція.
4. Спрямованість особистості та джерела її активності.
5. Джерела та рушійні сили розвитку особистості.
6. Розвиток та виховання особистості.
7. Теоретичні та експериментальні підходи у дослідженні особистості.
8. Теорії особистості у зарубіжній класичній психології.
9. Концепції особистості у вітчизняній класичній психології.
10. Істотна відмінність у поглядах на джерела активності особистості представників різних психологічних теорій.
11. Культурно-історичний підхід до вивчення особистості.
12. Особистість як суб'єкт діяльності.
13. Саморегуляція особистості.
14. Основні теорії мотивації.
15. Потреби особистості.
16. Мотивація досягнення і тривожність.
17. Справедливість як моральна цінність особистості.
18. Мотивація справедливої поведінки особистості.
19. Механізми психологічного захисту особистості.

Теми: Особистість у спілкуванні. Соціалізація особистості

1. Структура та функції спілкування.
2. Роль спілкування в соціалізації індивіда.
3. Основні напрями дослідження спілкування.
4. Взаємозв'язки спілкування і міжособистісних взаємин.
5. Види спілкування.
6. Вербальні та невербальні засоби спілкування.
7. Загальне поняття про мову та мовлення.
8. Види та функції мовлення.
9. Розвиток мовлення у дітей.

Тема: Психологія міжособистісних взаємин

1. Групові процеси.
2. Особистість і група.
3. Закономірності функціонування малих груп.
4. Методи вивчення класного колективу.
5. Методи вивчення міжособистісних стосунків у групах.
6. Міжособистісні взаємовідносини у групах.
7. Поняття про сумісність.
8. Комунікативні способи психологічної підтримки.
9. Способи ефективного передавання повідомлень.
10. Комунікативні бар'єри. Принципи подолання бар'єрів у спілкуванні.
11. Дотримання норм справедливості у соціальній взаємодії.

Тема: Проблема психічного розвитку особистості

1. Виникнення та розвиток вікової та педагогічної психології.
2. Генотип і середовище у розвитку дитини.
3. Психологічні концепції Л.С.Виготського, С.Л.Рубінштейна.

4. Теорії розвитку особистості.
5. Проблеми вікової та педагогічної психології у роботах зарубіжних психологів.
6. Розвиток як психологічна проблема.
7. Основні закономірності і показники психічного розвитку.
8. Рушійні сили та темпи розвитку.
9. Аналіз факторів розвитку особистості.
10. Періодизація вікового розвитку у психології.
11. Поняття віку та критерії визначення вікових стадій.
12. Вікові та життєві кризи.
13. Формування уявлень про справедливість в онтогенезі.

Тема: Психологія дошкільного дитинства

1. Співвідношення мимовільної та довільної пам'яті у дітей дошкільного віку.
2. Особливості запам'ятовування дітей в різних видах діяльності.
3. Розвиток довільної уваги у дітей дошкільного віку.
11. Спілкування дітей з дорослими в процесі ігрової діяльності.

Тема: Психологія молодшого школяра

1. Особливості емоційних реакцій молодших школярів.
2. Оцінка молодшими школярами моральних явищ.
3. Розуміння та емоційне ставлення молодших школярів до соціальних явищ.
4. Особливості сприйняття молодшими школярами вчителя.
5. Особливості оцінки та самооцінки в молодшому шкільному віці.
6. Мотиви учбової діяльності та поведінки молодшого школяра.
7. Психологічні особливості стосунків молодших школярів.
9. Формування розумових дій у молодших школярів у процесі навчання.

Тема: Психологія підлітка

1. Соціальна ситуація розвитку підлітків.
2. Новоутворення особистості в підлітковому віці.
3. Особливості учбової діяльності підлітків.
4. Спілкування підлітків з ровесниками і дорослими.
5. Самосвідомість і образ "Я" у підлітків.
6. Психосексуальний розвиток підлітків і старших школярів.

Тема: Психологія ранньої юності

1. Юність як соціально-психологічне явище.
2. Основні риси психології старшого школяра.
3. Спілкування старшого школяра з ровесниками та дорослими.
4. Моральне самовизначення старших школярів.
5. Соціалізація юнацтва (інтереси, духовні потреби, ціннісні орієнтації, прагнення до автономії).

Теми: Психологія учіння і навчання

1. Аналіз структури навчальної діяльності.
2. Актуалізація готовності до навчання.
3. Психолого-педагогічні основи становлення самостійності особистості.
4. Психологічні аспекти формування світогляду і ціннісних орієнтацій.
5. Оцінка і корекція мотивації навчання.
6. Проблема психології оцінки.

Тема: Психологія виховання

1. Роль родини у вихованні дитини.
2. Виховання дітей молодшого шкільного віку.
3. Особливості виховання підлітків та юнаків у школі.

4. Виховання підлітків та юнаків у спілкуванні з однолітками та дорослими.
5. Особливості самовиховання старшокласників.

Тема: Психологія педагогічної діяльності та психологія вчителя

1. Психологічний аналіз педагогічної діяльності.
2. Психологія і педагогіка. Значення психологічної науки для теорії і практики навчання і виховання.
3. Розхвиток соціальної справедливості особистості вчителя.

8. Методи навчання

Методи навчання – це різноманітні способи, які допомагають студентам засвоїти програмний матеріал, сприяють активізації навчального процесу.

Правильний підбір методів відповідно до мети та змісту навчання, вікових особливостей студентів сприяє розвитку їхніх пізнавальних здібностей, озброєнню їх уміннями й навичками використовувати здобуті знання на практиці, готує студентів до самостійного набуття знань, формує їхній світогляд.

При вивченні психології доцільним є застосування таких методів навчання.

За джерелом передачі навчальної інформації використовуються словесні методи – бесіда, лекція. Бесіда як діалог між викладачем і студентом дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати студентів на активізацію отриманих знань. Використовується переважно на практичних заняттях. Повідною функцією бесіди є мотиваційно-стимулююча. Лекція використовується при проведенні лекційних занять і характеризується тривалістю, записом плану, важливих думок. Серед наочних методів використовуються ілюстрація та демонстрація. Ілюстрація дозволяє яскраво підкріпити думку у вигляді таблиць, моделей, схем. Демонстрація передбачає показ відеофільмів чи їх фрагментів, спостереження за об'єктом психологічного дослідження.

З групи практичних методів застосовуються вправи, практичні роботи, психологічні задачі, реферати студентів. Вони служать для закріплення, практичних умінь при застосуванні набутих знань.

За логікою передачі та сприймання навчальної інформації використовуються індуктивний та дедуктивний методи. Індуктивний метод втілюється у принципі: від часткового до загального, від конкретного до абстрактного. Дедуктивний метод активно розвиває абстрактне мислення студентів, сприяє засвоєнню навчального матеріалу на основі узагальнень.

За ступенем самостійності мислення студентів у процесі оволодіння знаннями, формування умінь і навичок використовуються репродуктивні та проблемно-пошукові методи. Репродуктивні методи передбачають відтворення матеріалу як засіб повторення зразків або робота за готовими зразками (текстами лекцій, першоджерел). Проблемно-пошукові методи спираються на самостійну, творчу, пізнавальну діяльність студентів. За ступенем керівництва навчальною роботою використовуються такі методи: навчальна робота під керівництвом викладача (самостійна робота в аудиторії – складання психологічних задач, самостійні письмові роботи тощо); самостійна робота студентів поза контролем викладача (самостійна робота вдома, при підготовці до практичних занять, при виконанні індивідуально-дослідного завдання).

Використовуються також методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів і методи контролю і самоконтролю.

9. Методи контролю

При проведенні контрольних заходів, спрямованих на виявлення рівня навчальних досягнень студентів з психології мають застосовуватися такі **методи контролю**, як попередній (вхідний), поточний, рубіжний і підсумковий контроль.

Попередній контроль (діагностика вихідного рівня знань студентів) застосовується як передумова для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Він дає змогу визначити наявний рівень знань дня використання їх викладачем як орієнтування у складності матеріалу. Формою попереднього контролю є вхідний контроль знань. Він проводиться на початку вивчення дисципліни, щоб оцінити розуміння студентами реалій психічного життя та обізнаність у питаннях психології.

Поточний контроль знань є органічною частиною всього процесу вивчення психології та слугує засобом виявлення ступеню сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Управління навчальним процесом можливе тільки на підставі даних поточного контролю. Завдання поточного контролю зводяться до того, щоб виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається; визначити недоліки у знаннях і окреслити шляхи їх усунення; виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи, встановивши причини, які перешкоджають їх роботі; виявити рівень опанування навичок самостійної роботи і визначити шляхи і засоби їх розвитку; стимулювати інтерес студентів до психології та їх активність у пізнанні. Головне завдання поточного контролю – допомогти студентам організувати свою роботу, навчитись самостійно, відповідально і систематично вивчати основи психологічної науки.

Підсумковий контроль являє собою залік з психології (наприкінці 1 семестру) та іспит (наприкінці 2 семестру). Він проводиться з метою оцінки знань студентів і виявлення навичок застосовувати теорію у вирішенні завдань практичного спрямування. Підсумковий контроль потребує систематизації і узагальнення знань студентів і певною мірою реалізує навчальну, розвивальну і виховну функції контролю.

Основними формами контролю знань студентів є контроль на лекції, на практичних заняттях, у позанавчальний час, на консультаціях, заліках і іспитах.

Контроль на лекції може проводитись як вибіркове усне опитування студентів або із застосуванням тестів за раніше викладеним матеріалом, особливо за розділами курсу, які необхідні для зрозуміння теми лекції, що читається, або ж для встановлення ступеню засвоєння матеріалу прочитаної лекції (проводиться зазвичай наприкінці першої або на початку другої години лекції). Поточний контроль на лекції покликаний привчити студентів до систематичної проробки пройденого матеріалу і підготовки до майбутньої лекції, встановити ступінь засвоєння теорії, виявити найбільш складні для сприйняття студентів розділи з наступним їх роз'ясненням.

Поточний контроль на практичних заняттях проводиться з метою визначення готовності студентів до занять у таких формах: вибіркове усне опитування перед початком занять; фронтальне стандартизоване опитування за карточками, тестами протягом 5-10 хв.; фронтальна перевірка виконання домашніх завдань; робота біля дошки окремих студентів для самостійного розв'язування психологічних задач, письмові відповіді на окремі запитання; оцінка активності студентів у процесі занять, внесених пропозицій, оригінальних рішень, уточнень і визначень, доповнень попередніх відповідей і т. ін.; письмова (до 45 хв.) контрольна робота.

Контроль у позанавчальний час включає наступні заходи: перевірка перебігу виконання домашніх завдань, індивідуальних навчальних завдань; оцінюються якість і акуратність виконання, точність і оригінальність рішень, наявність елементів дослідження, виконання завдання у встановленому обсязі; перевірка конспектів лекцій і рекомендованої літератури; перевірка і оцінка рефератів; індивідуальна співбесіда зі студентом на консультаціях.

Консультації проводяться з метою надання студентам допомоги у їх самостійній роботі. Одночасно консультації надають можливість проконтролювати знання студентів, скласти правильне уявлення про перебіг і результати навчальної роботи.

Стандартизований контроль знань передбачає застосування тестової методики з альтернативним вибором відповідей. Його перевагою є те, що за допомогою найпростіших засобів (бланків, матриць) можна отримати відповідь практично на будь-яке запитання з психології, а недоліком є можливість вгадування правильної відповіді.

10. Схема нарахування балів, які отримують студенти при виставленні заліку

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальне завдання								Контр ольна робота	СР	Сума
Розділ 1										
T1	T2, T3	T4	T5	T6, T7	T8, T9	T10, T 11	T12, T13	14	30	100
7	7	7	7	7	7	7	7			
56										

T1, T2 ... T7 – теми розділів.

при виставленні екзаменаційної оцінки

Поточне тестування та самостійна робота										Екзамен	Сума
Розділ 3		Розділ 4			Розділ 4		Контрольна робота	ІНДЗ	Разом	40	100
Т 14	Т 15	Т 16	Т 17	Т 18	Т 19	Т 20					
5	5	5	5	5	5	5					
35											

T1, T2 ... T6 – теми розділів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно	не зараховано

11. Рекомендована література

Основна

1. Андреева Г.М. Социальная психология. – М.: Изд-во МГУ, 1988.
2. Баронин АС. Этнопсихология. – К., 2000.

3. Богословский В.В. Общая психология. – М.: Просвещение, 1981.
4. Вікова та педагогічна психологія / Під ред. Скрипченко О.В. та ін. - К.: Просвіта, 2001.
5. Виллюнас В.К. Психология эмоциональных явлений. - М., 1976.
6. Выготский Л. С. Мышление и речь // Хрестоматия по общей психологии.
1. Возрастная и педагогическая психология / Под ред. А.В.Петровского. - М.: Просвещение, 1973.
7. Гальперин П.Я. Формирование умственных действий. – М., 1976.
8. Гонобалин Ф.Н. Внимание и его воспитание. – М.: Педагогика, 1972.
9. Загальна психологія / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська та ін., К., 2001.
10. Изард К.Б. Эмоции человека. – М.: МГУ, 1980.
11. Лейтес Н.С. Умственные способности и возраст. – М.: Педагогика, 1971.
12. Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения. – М.: Педагогика, 1983. – Т. 1.– С. 184.279.
13. Лурия А.В. Ощущение и восприятие. – М., 1978.
14. Майерс Д. Социальная психология. – С.-Пб., 1999.
15. Муздыбаев К. Психология ответственности. - М.: Наука., 1983.
16. Пашукова Т.І., Допіра А.І., Дьяконов Г.В. Практикум із загальної психології. – К.: Знання, КОО, 2000.
17. Петровский А.В. Общая психология. – М.: Просвещение, 1986.
2. Практикум по возрастной и педагогической психологии / Под ред. А.И.Щербакова. – М, 1987/
18. Психологія / За ред. Ю.А. Трофімова.– К.:Либідь, 2001.
19. Психология мышления / Под ред. Гиппенрейтер Ю.В. - М.: МГУ, 1981. С. 153-176.
20. Психология и психоанализ характера / Под ред. Райгородского Д.Я. – Самара, 1998.
21. Рубинштейн С.П. Основы общей психологии. – С-Пб.: Питер, 1998.
22. Хрестоматия по психологии / Под ред. А.В.Петровского. – М.: Просвещение, 1987.
23. Хрестоматия по вниманию /Под ред. А.Н.Леонтьева, - М.: МГУ, 1976.

Допоміжна

1. Абрамова Г.С. Возрастная психология: Учебник для студентов вузов.– Екатеринбург: Деловая книга, 1999. – 624с.
2. Аверин В.А. Психология детей и подростков: Учебное пособие.– СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 1988. – 379 с.
3. Андреева Г.М. Социальная психология.– М.: Изд-во МГУ, 1988. – 429с.
4. Байярд Р., Байярд Д. Ваш беспокойный подросток: Пер. с англ.– М.: Просвещение, 1991–223с.
5. Бернс Р. Развитие Я-концепции и воспитание: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1986. – 420 с.
6. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання. – К.: ІЗМН МО України, 1998. – 204 с.
7. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. – М.: Просвещение, 1968. – 464 с.
8. Валлон А. Психическое развитие ребенка: Пер. с франц. – М.: Просвещение, 1967. – 196 с.
9. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін. – К.: Просвіта, 2001. – 416 с.
10. Вікова психологія / Під ред. Г.С.Костюка.- К.: Рад. школа, 1976.- 272 с.
11. Введение в психологию / Под ред. А.В.Петровского. – М.: Издательский центр “Академия”, 1996. – 496 с.

12. Вилюнас В.К. Психологические механизмы мотивации человека. – М.: Изд-во МГУ, 1990. – 288 с.
13. Возрастная и педагогическая психология. Учебн. пособие / Под ред. А.В.Петровского. – М.: Просвещение, 1973.– 288 с.
14. Возрастная и педагогическая психология. Учебн. пособие / Под ред. М.В.Гамезо и др.– М.: Просвещение, 1984. – 256 с.
15. Выготский Л.С. Психология. – М.: Изд-во ЭКСМО – Пресс, 2000.– 1008 с.
16. Гуцало Е.У. Вікова психологія: курс лекцій. Навч.-метод. посібник.— Кіровоград: РВВ КДПУ, 2004.– 188 с.
17. Гуцало Е.У. Загальна психологія. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів за КМСОНП- Кіровоград: РВВ КДПУ, 2005.– 426 с.
18. Дроботун М.М., Уличний І.Л., Клочек І.Г.Діагностика та розвиток пізнавальної сфери. – Кіровоград: РВВ КДПУ, 2001.– 70 с.
19. Дубровина И.В. Об индивидуальных особенностях школьников. – М.: Педагогика, 1975. – 64 с.
20. Загальна психологія: Навч. посібник / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін. – К.: “А.П.Н.”, 2002.–464 с.
21. Изард К.Э. Психология эмоций: Пер. с англ. – СПб: Питер Ком, 2000. – 464 с.
22. Кле М. Психология подростка: психосексуальное развитие: Пер. с франц.– М.: Педагогика, 1991. – 176 с.
23. Клочек Л.В. Вікова та педагогічна психологія: методичні розробки практичних занять. Навчальний посібник.– Кіровоград, 2006. –69 с.
24. Кон И.С. Психология ранней юности. – М.: Просвещение, 1989. – 255 с.
25. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Під ред. Л.М.Проколієнко. – К.: Рад. шк., 1989. – 608 с.
26. Крайг Г. Психология развития: Пер. с англ. – СПб.: “Питер”, 2000. –992 с.
27. Лисина М.И. Проблемы онтогенеза общения. – М.: Педагогика, 1986. – 144с.
28. Лушин П.В. Психология личностного изменения. — Кіровоград: Імекс ЛТД, 2002 .– 360 с.
29. Майерс Д. Социальная психология: Пер.с англ. – СПб.: Питер, 1996. – 684 с.
30. Максименко С.Д. Загальна психологія. Навч.посібник.– К.: Центр навчальної літератури, 2004.– 272 с.
31. Мудрик А.В. Современный старшеклассник: проблемы самоопределения. – М.: Издательство “Знание”, 1977. – 64с.
32. Мухина В.С. Детская психология. – М.: Апрель Пресс: Эксмо-Пресс, 2000. – 352 с.
33. М’ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч.посіб. – К.: Либідь,1998.–536 с.
34. Обухова Л.Ф. Детская психология: теории, факты, проблемы. – М.: Тривола, 1998. – 352 с.
35. Психологический словарь / Под ред. В.В.Давыдова, А.В.Запорожца, Б.Ф.Ломова и др. – М.: Педагогика, 1983. – 448 с.
36. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии: В 2 т. – М.: Педагогика, 1989. – Т.2. – 328 с.
37. Скрипченко О.В., Лисянська Т.М., Скрипченко Л.О. Довідник з педагогіки і психології. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, 2000. – 216 с.
38. Шибутани Т. Социальная психология: Пер. с англ. – Ростов-на-Дону.: Изд-во “Феникс”, 1998. – 544 с.
39. Эльконин Д.В. Избранные труды. – М.: Педагогика, 1989. – 557 с.
40. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис: Пер. с англ. – М.: Просвещение, 1996.

Інформаційні ресурси

1. Науковий вісник НАВС [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <http://www.naiau.kiev.ua/tlc/pages/biblio/visnik>)
2. Електронна бібліотека психології [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (http://gumer.info/bibliotek_Buks/Psixot/Index.php)
3. Психологічний словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://amazon-kat.narod.ru>)
4. Світ психології [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://psychology.net.ru/>)
5. Психология на русском языке [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.psychology.ru/>)
6. Оптичні ілюзії та феномени [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.psy.msu.ru/illusion/>)